

[Fuglsang.]

muligheder for at rådføre sig med sin sagfører jo ikke særlig store, ganske specielt hvis soldaten, hvad der udmærket kan forekomme, ligger f. eks. i Vordingborg, medens hans pårørende og den sagfører, han har, bor i København.

Med hensyn til muligheden for at påanke en dom siger man, at man her ligestiller soldater med civile, idet en dom ikke kan påankes, medmindre den svarer til en bødestraf på over 60 kr. Det lyder meget godt, men det ligestiller jo i virkeligheden ikke en soldat med en civil borger, for det er nu engang sådan, at 60 kr. for en soldat med 2 kr. om dagen er noget andet end for en borger i det civile liv.

Bortset fra disse ting er der imidlertid en række forhold, som ganske er forbigået i de foreslåede ændringer. Der er f. eks. — hvad der forøvrigt blev omtalt af den højtærede forsvarsminister — spørgsmålet om påtalemyndighedsorganisationen. Spørgsmålet om tiltalen og dennes omfang ligger hos de forskellige rettergangschefer, hvilket kan give og også har givet mulighed for højst forskellige afgørelser i sager af ganske samme art, alt efter hvordan de forskellige rettergangschefer er, om de er mere eller mindre sundt tænkende, og det er jo trods alt ikke sådan, at Holbergs berømte Jacob von Thyboe helt er forsvundet fra det militære liv. Det ærede medlem hr. Victor Gram nævnte erfaringerne fra mytterisagerne. Her så man, at f. eks. i Karup og Haderslev tog rettergangscheferne den stilling, at bortset fra visse, der mere eller mindre tilfældigt blev udpeget som hovedmænd, gav man de tiltalte en straf på 15 dages betinget arrest. Anderledes derimod på Bornholm, hvor rettergangschefen var den herostratisk berømte grev Trampe, som — jeg ved ikke, om det var til ære for Holbergåret — mente, at han burde bevise sin styrke og autoritet ved at dømme hele styrken efter mytteriparagraffen, d. v. s. til 4 måneders fængsel.

Medens vi taler om disciplinen — og den bruger man jo ofte som begrundelse for disse specielle militære retsregler — vil jeg gerne sige, at det, som disciplinen efter min mening først og fremmest bør bygge på, må være den naturlige autoritet og tillid, som en soldat nu engang føler

overfor en erfaren, en dygtig og en klog overordnet. Denne autoritet og den disciplin, der bygger på en sådan autoritet, er dog trods alt langt, langt stærkere end den, der skal håndhæves ved hjælp af straffe og ved hjælp af pejtersenske skældsord.

Endelig er der spørgsmålet om, hvem der overhovedet kan straffes. Det er jo et grundlag for en hvilken som helst demokratisk retsorden, at ingen straf kan idømmes uden lov og ingen forbrydelse straffes uden lov. Det må være sådan, at loven konkret siger, hvad der er strafbart, og at dommerne ved, hvad de har at dømme efter; men denne naturlige regel synes ikke at gælde for militæret. Således siger den militære straffelovs § 63:

„Den, som forsætlig eller uagtsomt undlader at efterkomme en ham efter reglement, særlig forskrift eller tjenesteforholdets natur påhvilende pligt, straffes med arrest.“

Men her må man spørge sig selv: Hvad skjuler der sig bag det mærkelige udtryk „tjenesteforholdets natur“? Det er jo en vending, hvori alting kan lægges ind, det bliver også gjort, og heri ligger en ganske betydelig fare. Det er forekommet, at en soldat efter denne § 63 er dømt for handlinger, som ifølge en anden paragraf i den militære straffelov, nemlig § 68, ikke er strafbare, f. eks. deltagelse i demonstrationer, som ikke fra nogen side er gjort utiladelige eller forbudt. Efter denne svævende § 63 har man f. eks. grebet ind i, hvilken læsning der må stå til soldaternes rådighed, hvilke hæfter der må findes omkring på kasernerne, og efter denne paragraf har man f. eks. forbudt, at det illustrerede billedhefte „Sovjetunionen“ står til rådighed for danske soldater og ligger på deres kaserner. Med formandens tilladelse vil jeg gerne citere den militære anklagemyndigheds mærkelige motivering for at forbyde dette tidsskrift, nemlig for det første en passus, som siger, at

„Sovjetmyndighederne stiller langt større krav til bygningernes styrke og stabilitet end de amerikanske.“

Dermed siger han, at dette blad indeholder uberettiget angreb på en kær allieret.

En anden motivering for at forbyde hæftet fremgår af henvisningen til en artikel i oktobernummeret for 1951 om cirkus i